

Юсупов Олександр

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету, м. Ірпінь, Україна;
orcid.org/0009-0007-9693-8827*

Хмелюк Дмитро

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету, м. Ірпінь, Україна

ВИХОВАННЯ БАЖАННЯ В УЧНІВ 5-го КЛАСУ ЗАЙМАТИСЯ ХОРТИНГОМ – НАЦІОНАЛЬНИМ ВИДОМ СПОРТУ УКРАЇНИ

Aleksandr Yusupov, Dmitry Khmeliuk Fostering the desire of 5th grade students to engage in hortling - the national sport of Ukraine

Abstract. *In the scientific publication, the co-authors analyse literary sources according to the topic of the research 'Education of 5th grade pupils' desire to engage in hortling - the national sport of Ukraine'. Two HEIs presented a variable module 'Hortling' for eighth grade students eighth grade students (authors: E. Yeryomenko, S. Fedorov) in the Model Curriculum in the Model Curriculum 'Physical Culture. Grades 5-9' for general secondary education institutions (authors: E. Bazhenkov, M. Bidnyi, A. Rebryna, V. Danilchenko, G. Kolomoyets, M. Dutchak), recommended by the Ministry of Education and Science of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 22.08.2024 № 1185). O. Yusupov proposed the following questions for athletes of the fifth to ninth grades, which will comprehensively contribute to the education of the desire to engage in hortling, the national sport of Ukraine.*

Keywords: *hortling, national sport of Ukraine, Model Curriculum, students, physical education, expected learning outcomes, proposed content of the subject, types of student learning activities, fostering desire, sport, list of questions.*

Вступ. Модельна навчальна програма «Фізична культура» для 5-9 класів – це комплексна програма для адаптаційного циклу та базового предметного навчання, яка забезпечує наступність між початковою, базовою та профільною середньою освітами.

Навчання фізичної культури в основній школі спрямоване на досягнення загальної мети базової середньої освіти: розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної

освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу. Навчання фізичної культури спрямоване на формування готовності виконувати громадянський та конституційний обов'язок щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави.

У навчальному році на вивчення предмета «Фізична культура» передбачено обов'язкових 3 години на тиждень. За бажанням закладів загальної середньої освіти є можливість збільшити кількість уроків до 5 годин на тиждень.

Адже, завдання навчального предмета реалізують вимоги до обов'язкових результатів навчання освітньої галузі фізичної культури, зазначених в додатку 22 Державного стандарту базової середньої освіти, які передбачають, що учень/учениця:

- формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;
- систематично займається фізичною культурою, володіє технікою виконання фізичних вправ;
- усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Зазначимо, що варіативний модуль «Хортинг» (автори: Є. Єрмоменко, С. Федоров) – національний вид спорту України є одним із 75 під номером 67 (<https://surli.cc/wualbz>).

Аналіз наукових публікацій дослідників Н. Довгань, З. Діхтяренко, Е. Єрмоменко, М. Зубалій, І. Малинський, В. Оржеховська, О. Отравенко, Ж. Петрочко, С. Присяжнюк, С. Сичов, М. Тимчик, С. Федоров, Т. Федорченко та ін. про:

- порівняльний аналіз показників фізичної підготовленості студентів-хортингістів різних вищих навчальних закладів (2015);
- хортинг – школа сили і честі юного українця (2015);
- історичні аспекти розвитку єдиноборства «хортинг» (2016);
- історичні традиції української виховної системи Львівської обласної федерації хортингу «Галицькі Леви» (2016);
- універсальність системи хортингу – науковий підхід до забезпечення реформ у фіскальній політиці (2020);
- сучасні аспекти обґрунтування розробки моделей тренувальних занять із силової підготовки в хортингу (2023);
- особливості зміни функціональних можливостей спортсменів в процесі силової підготовки в хортингу в умовах різних комбінацій використання базових та ізолюваних вправ (2022);
- використання Модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 клас» для ЗЗСО. Варіативний модуль «Хортинг» під час виховання інтересу в життєво активних особистостей (2024);

- виховання інтересу в учнів 5-го класу до хортингу – національного виду спорту України (2024);

- удосконалення тренувального процесу спортсменів в хортингу на етапі спеціалізованої базової підготовки на основі моделювання силових навантажень (2024);

- виховання лідерських якостей у студентів – майбутніх тренерів із хортингу та учителів фізичної культури (2025);

- виховання ціннісного ставлення до здоров'я у здобувачів освіти: Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 клас». Варіативний модуль «хортинг» (2025);

- стратегія мовної культури спортсменів – виховання ввічливості через нормативно-правові документи у варіативному модулі «хортинг» (2025) та ін.) [1-15 та ін.] дає можливість підтвердити, що за останнє десятиліття збільшилася зацікавленість до хортингу не тільки серед тренерів і науковців, але і серед викладачів, педагогів, учнів, різних груп населення.

Таким чином, виховання бажання в учнів 5-го класу займатися хортингом – національним видом спорту України відбувається через: очікувані результати навчання, пропонований зміст навчального предмета, види навчальної діяльності учнів.

Зазначаємо, що «бажання» – багатозначний термін, який трактується в психології (особливий мотиваційний і вольовий стан, етап переживання й чіткого усвідомлення особистістю актуальної потреби та співвіднесення її з предметом задоволення і власними діями), у філософії (інтегральне поняття, що сформувалося в контексті осмислення фундаментальної психофізичної проблеми – співвідношення душі й тіла), в етиці (феномен, обумовлений соціальними нормами і цінностями; об'єкт соціального регулювання, виховання й самовиховання; спонука до досягнення мрії, ідеалу). Наприклад, у широкому вжитку – воління, хотіння, прагнення щось отримати або здійснити; пристрасть. В історії філософії до пояснення природи бажання та його значення в структурі особистості з різних методологічних позицій зверталися Аврелій Августин, Р. Декарт, Б. Спіноза, Т. Гоббс, Е. Б. де Кондільяк, представники філософії свідомості, феноменології та інші (<https://surli.cc/qiqvyc>).

Мета публікації – презентація варіативного модуля «Хортинг» (автори: Є. Єрьоменко, С. Федоров) (5-й клас) у Модельній навчальній програмі «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Є. Баженов, М. Бідний, А. Ребрина, В. Данільченко, Г. Коломоєць, М. Дутчак), що рекомендована МОН України (наказ МОН України від 22.08.2024 року № 1185) і перелік запитань для спортсменів п'ятих-дев'ятих класів, що комплексно сприятимуть вихованню бажання в учнів займатися хортингом – національним видом спорту України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Отже, для вивчення варіативного модуля «Хортинг» (автори: Є. Єрьоменко, С. Федоров) учням п'ятого класу передбачено (<https://surli.cc/wualbz>) (див. табл. 1):

Варіативний модуль «Хортинг». 5 клас

№ /п	Прогнозовані результати навчання
1.	<i>Очікувані результати навчання.</i> <i>Пояснює</i> мету виконання фізичних вправ, з допомогою вчителя визначає завдання [6 ФІО 1.1.1-1]. <i>Дотримується</i> правил безпечної поведінки під час виконання фізичних вправ, пояснює важливість цих правил [6 ФІО 3.5.1]. <i>Дотримується</i> правил безпечної поведінки під час фізкультурно-оздоровчої діяльності [6 ФІО 3.5]. <i>Пояснює</i>, як фізкультурно-оздоровча діяльність впливає на спосіб життя та здоров'я людини [6 ФІО 3.4.1-1]. <i>Формує</i> вольові якості у процесі виконання фізичних вправ [6 ФІО 1.2]. <i>Аналізує</i> та <i>оцінює</i> правильність виконання фізичних вправ [6 ФІО 1.3.2-1]. <i>Розвиває</i> свої когнітивні властивості у процесі фізичного виховання [6 ФІО 1.3]. <i>Виконує</i> різні соціальні ролі під час взаємодії у процесі рухової (спортивно-ігрової) діяльності [6 ФІО 1.4]. <i>Обґрунтовує</i> користь співпраці учасників у процесі рухової (спортивно-ігрової) діяльності [6 ФІО 1.4.1]. <i>Підтримує</i> учасників команди, допомагає їм виконувати завдання під час рухової діяльності [6 ФІО 1.4.2]. <i>Дотримується</i> етичних норм у руховій діяльності [6 ФІО 1.5]. <i>Розповідає</i> про техніку виконання фізичних вправ [6 ФІО 2.1.1-1]. <i>Обґрунтовує</i> підбір засобів за завданням учителя [6 ФІО 2.2.1-1]. <i>Застосовує</i> нову для себе інформацію, зокрема щодо правил, у процесі спортивно-ігрової діяльності [6 ФІО 2.3.1-2]. <i>Пізнає факти, явища та закономірності</i> фізичної культури і спорту [ФІО 3.1]. <i>Аналізує</i> власне виконання рухових дій, ідентифікує помилки в себе та інших школярів із висуненням припущень щодо причин їх виникнення [6 ФІО 3.1.1-5]. <i>Описує</i> свій фізичний стан за суб'єктивними показниками [6 ФІО 3.2.1-1]. <i>Пояснює</i> вплив емоцій на стан здоров'я [6 ФІО 3.3.1-1]. <i>Описує</i> ознаки гарного/ поганого настрою під час рухової діяльності [6 ФІО 3.3.1-3]. <i>Визначає</i> мету систематичної рухової діяльності [6 ФІО 1.1]. <i>Систематично виконує</i> відповідні фізичні вправи для вирішення завдань фізичного виховання [6 ФІО 1.1.1-2]. <i>Демонструє володіння технікою</i> фізичних вправ на рівні рухового вміння в обраних видах рухової діяльності [6 ФІО 2.1.1]. <i>Застосовує фізичні вправи</i> для профілактики (корекції) статичної плоскостопості [6 ФІО 3.4.1-3]. <i>Бере участь</i> у рухливих та спортивних іграх, виконує фізичні вправи (зокрема ідеомоторні, завдання для активізації уваги, підтримання її стійкості) [6 ФІО 1.3.1-2]. <i>Демонструє техніку</i> фізичних вправ [ФІО 2.1]. <i>Виконує</i> рухові дії в рухливих / спортивних іграх та естафетах, змагальній діяльності [6 ФІО 2.3.1-1]. <i>Контролює</i> свій фізичний стан під час рухової діяльності [6 ФІО 3.2].

	<i>Регулює свій психоемоційний стан у процесі рухової діяльності [6 ФІО 3.3].</i>
2.	<i>Пропонований зміст навчального предмета.</i> <i>Історія виникнення та розвитку українського національного виду спорту хортинг. Оздоровчі принципи хортингу.</i> <i>Особливості його оздоровчого напрямку та користі від занять, місце та роль у системі фізичного виховання.</i> <i>Поняття про фізичний розвиток і фізичну підготовку у хортингу.</i> <i>Шкідливість куріння для здоров'я школяра.</i> <i>Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня школяра, правила їх виконання. Спортивна форма хортингу – хортівка, та її гігієнічні вимоги.</i> <i>Сучасний інвентар.</i> <i>Правила безпеки під час занять хортингом.</i> <i>Строєві та організовувальні вправи і прийоми;</i> - вправи з предметами; - перешикування, повороти в русі; - підстрибування вгору з упору присівши; - різновиди стрибків, акробатичні вправи. <i>Вправи для розвитку фізичних якостей:</i> - швидкості: біг 30 м, 60 м, прискорення 10-30 м, - сили: згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави. <i>спритності: «човниковий» біг, стрибки через скакалку;</i> - витривалості: рівномірний біг від 500 до 1000 м (без урахування часу); - координації рухів: вправи у стані рівноваги на підлозі: зв'язка рухових елементів, ходьба із закритими очима з махом ніг, пробіжка, 2-3 стрибки на одній нозі, поворот на носках у напівприсіді, присід, упор стоячи на коліні із закритими очима; - рухливі ігри: загальнорозвивального характеру «Малюкбол», «Ривок за м'ячем», «Мисливці й качки»; - спеціально-прикладного характеру; - з техніко-тактичним ухилом («Чехарда», «Бій півнів» з елементами хортингу; - естафети з елементами хортингу для розвитку фізичних якостей); - стрибки через скакалку. <i>Стійка хортингіста, її різновиди: стійки, способи пересувань, види пересувань, зупинки, повороти на місці, ведення обзору при пересуваннях, подвійний крок, перенесення ваги тіла з ноги на ногу.</i> <i>Елементарні технічні рухи: види оздоровчих елементів і вправ хортингу руками та ногами.</i> <i>Переміщення у однобічній та фронтальній стійках з виконанням імітаційних рухів руками та ногами по повітрю.</i> <i>Самострахування при падінні на хорт (м'який килим чи гімнастичні мати): на спину, на бік, на сідниці.</i> <i>Спеціальні акробатичні вправи:</i> - хлопці – стійка на голові й руках із допомогою; перекиди зі стійки хортингіста та повернення у стійку після виконання перекиду (вперед, назад, боком); довгий перекид уперед; комбінації елементів вправ; - дівчата – комбінації елементів вправ; вивчення і демонстрація форм (оздоровчих базових комплексів): форма «Перша захисна» (13) – «First Defensive Form» (1D), під рахунок і самостійно.

	<i>Групове виконання форми:</i> виконання вивченої форми у стройовій коробці; взаємодія учнів передньої та задньої ліній, які вишикувані для групового виконання оздоровчого комплексу хортингу.
3.	<i>Види навчальної діяльності учнів.</i> <i>Практичне виконання окремих рухів, рухових завдань і вправ хортингу на різних етапах навчання, формування вміння і навички.</i> <i>Пошукові завдання</i> пошукові завдання передбачають самостійний пошук і підбір інформації (історичних фактів, цікавих прикладів, про вплив хортингу на організм людини, результатів змагань, музичного супроводу, опису техніки виконання елементів тощо) для використання командою чи класом на уроках хортингу. <i>Обговорення та дискусії</i> (орієнтовні теми). <i>Командна взаємодія – шлях до успіху!</i> <i>Безпека та дисципліна</i> – запорука спортивного успіху. <i>Квест на знання термінології хортингу</i> «Вгадай, назви, виконай». <i>Проектна діяльність</i> з розподілом на групи і команди. <i>Склади комбінацією прийомів.</i> <i>Підбери прийом</i> партеру після проведення прийому в стійці. <i>Інтегровані завдання</i> поєднання рухів та вправ хортингу, специфічної рухової діяльності із окремими аспектами вивчення інших предметів. <i>Участь у конкурсах та змаганнях</i> участь учнів у конкурсах під час уроків, внутрішньо шкільних змаганнях, фестивалях, флешмобах, а також участь у міських та всеукраїнських спортивних змаганнях та фізкультурно-оздоровчих заходах з хортингу.

Для виховання бажання в учнів 5-го класу займатися хортингом – національним видом спорту України О. Юсупов запропонував розроблені запитання для спортсменів п'ятих-дев'ятих класів:

1. Який рівень вологості в спортзалі вважається комфортним для тренувань?
2. Яка температура води найкраща для прийняття душу після інтенсивного тренування?
3. Як часто потрібно прати спортивний одяг, щоб уникнути неприємного запаху та бактерій?
4. Яке освітлення потрібне у спортзалі для комфортних занять / тренувань?
5. Скільки годин потрібно спати спортсмену для повноцінного відновлення?
6. Який найкращий спосіб відновлення після важкого фізичного навантаження?
7. Який рівень шуму в спортзалі не повинен перевищувати, щоб не заважати тренуванням?
8. Що потрібно зробити після тренування?
9. Яке взуття варто носити під час тренувань?
10. Яка температура води найбільш комфортна для душа?
11. Чому після тренування варто мити руки?
12. Як часто потрібно змінювати устілки у спортивному взутті?
13. Що варто зробити після зимового тренування на свіжому повітрі?
14. Навіщо потрібно провітрювати спортивний зал?

15. Як запобігти перегріванню під час тренувань у спеку?
16. Яка оптимальна температура повітря повинна бути в спортивному залі?
17. Який основний спосіб профілактики вірусних інфекцій Ви знаєте?
18. Як часто потрібно проводити вологе прибирання в спортивному залі?
19. Скільки часу можна безпечно перебувати на сонці?
20. Який основний принцип здорового харчування?
21. Які продукти найчастіше стають джерелом бактеріального забруднення?
22. Яка мінімальна тривалість миття рук перед приготуванням їжі?
23. Як часто потрібно прати хортівку?
24. Чому не рекомендується вживати їжу відразу після інтенсивного тренування?
25. Що потрібно робити для виховання бажання в учнів 5-го класу займатися хортингом – національним видом спорту України?

Висновки

1. Аналіз наукових публікацій дослідників і відбір списку використаних джерел за темою публікації направлений на впровадження результатів науково-дослідних робіт у заклади середньої та вищої освіти [1-15]. А, отже, наукове дослідження виконується згідно НДР: 1) ДР № 0118U001989; ДР № 0121U113261; 2) ДР № 0120U100443; ДР № 0123U100608; 3) ДР № 0121U113032.

2. Презентовано варіативний модуль «Хортинг» (автори: Є. Єрмоменко, С. Федоров) (5-й клас) у Модельній навчальній програмі «Фізична культура. 5-9 класи» для ЗЗСО (автори: Є. Баженов, М. Бідний, А. Ребрина, В. Данільченко, Г. Коломєць, М. Дутчак), що рекомендована МОН України (наказ МОН України від 22.08.2024 року № 1185) і перелік запитань для спортсменів п'ятих-дев'ятих класів, що комплексно сприятимуть вихованню бажання в учнів займатися хортингом – національним видом спорту України.

У перспективах подальших досліджень передбачено опис проведення бесід із учнями п'ятого класу за темою публікації.

Список використаних джерел

1. Белікова Т. В. Використання Модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 клас» для ЗЗСО. Варіативний модуль «Хортинг» під час виховання інтересу в життєво активних особистостей / Т. В. Белікова, К. Діхтяренко // Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти: зб. наук. праць за матер. VI міжнародної наук.-практ. конф. (Полтава – Лубни, 18-19 квітня 2024 р.) / за ред. О. В. Отравенко. Полтава: вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. С. 194-200.

2. Бойко В. Розвиток силових якостей у студентів-хортингістів / В. Бойко, І. Малинський, Е. Єрмоменко, З. Діхтяренко // *Теорія і методика хортингу*: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. К. : Паливода А. В., 2017. Вип. 7. С. 104-112.

3. Бойовий хортинг – національний професійно-прикладний вид спорту України / Грибан Г., Довгань Н., Отравенко О., Діхтяренко З. [та ін.] // Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти : зб. наук. пр. за матер. УІ Міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 квітня 2024 р., Полтава–Лубни / за ред. О. В. Отравенко. – Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. Розділ конф. С. 194-256.

4. Діхтяренко З. Готовність до захисту Вітчизни закладено в унікальності системи хортингу – давні та славні історико-культурні корені українського народу / Зоя Діхтяренко, Віктор Постовий // *Теорія і методика хортингу*: зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. К. : Паливода А. В., 2016. Вип. 6. С. 6-14.

5. Діхтяренко З. Дослідження основних понять хортингу: «виховання», «хорт», «хортинг», «хортовий», «хортове виховання» у психолого-педагогічній та філософській літературі / З. Діхтяренко // *Теорія і методика хортингу* : зб. наук. праць. Вип. 1 / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. К. : Паливода А. В., 2014. С. 53-59.

6. Діхтяренко З. М. Формування навичок здорового способу життя засобами фізкультурно-оздоровчої роботи на прикладі педагогічного досвіду роботи НВК № 24 (на засадах хортингу): метод. посіб. / З. М. Діхтяренко, І. С. Данилюк, Н. І. Скляр; за заг. ред. З. М. Діхтяренко. К.: Паливода А. В., 2015. 324 с.

7. Єрмоменко Е. Вплив здоров'я на нетрадиційні біомеханічні показники серця спортсменів за результатами даних ехокардіографії / Е. Єрмоменко, В. Чибісов, Ю. Рейдерман, Д. Загороднюк, З. Діхтяренко // *Теорія і методика хортингу*: зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. К. : Паливода А. В., 2016. Вип. 5. – С. 102–111.

8. Єрмоменко Е. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. Єрмоменко. К.: Паливода А. В., 2014. 1064 с.

9. Малинський І. Й. Універсальність системи хортингу – науковий підхід до забезпечення реформ у фіскальній політиці / І. Й. Малинський, К. В. Діхтяренко // *Молодіжний податковий конгрес* [Електронне видання] : збірник тез (м. Ірпінь, 20 травня 2020 р.). Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. С. 114-118.

10. Опарін О. А. Методики фізичного виховання у влеології : навч. посіб. / О. А. Опарін, П. Є. Лівак, З. М. Діхтяренко, А. Г. Захаріна, Є. А. Захаріна, І. О. Корженко, А. В. Стешиц, Н. Б. Петренко; за заг. ред. проф. О. А. Опаріна. Харків : Факт, 2025. 448 с.

11. Оржеховська В. Концепція національної філософії виховання дітей та молоді в Україні на засадах хортингу (проект) / В. Оржеховська, Т. Федорченко, Е. Єрмоменко, З. Діхтяренко, О. Мельник // *Теорія і методика хортингу*: зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. К. : Паливода А. В., 2016. Вип. 5. С. 17-34.

12. Федоров С. Моделювання тренувань силової спрямованості для вдосконалення процесу ударної підготовки в хортингу / С. Федоров, В. Пантік

// Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2023; 1(61): 102-108.

13. Dovgan, N., Fedorchenko, T., Yeromenko, E., Dikhtiarenko, Z., Kukushkin, K., Lavrentiev, O., Sergienko, Y., Khatko, A., Khimich, V., Shcherbina, Y., Pustoliakova, L., Hulai, V., Demchenko, N., Hrek, T., Vaskivska, T., Yeromenko, V., Ovsukova, O., Zub, R., Melnik, B. (2021). Physical culture and sport in harmoniously developed personality formation. Volodymyr Prystynskyi, Tadeusz Pokusa (editors). Monograph. Publishing House WSZiA, Opole. 2021. 384. Part 6. Horting as the tool of comprehensive education of pupils, students, and cadets (pp. 272-357).

14. Malynskyi, I., Boyko, V., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Fedorchenko, T., Lytvynenko, A., Khatko, A., Pustoliakova, L., Ostapenko, O., Zubalii, M., Khimich, V., Koval, A., Zhivolovich, S., Korobchenko, A., Ostapchuk, L. (2020). Problems and prospects of physical culture and sports development and healthy lifestyle formation of different population groups. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole; pp.286, illus., tabs., bibls. Part 5. Horting as a Means of Physical Education for Pupils and Students (pp. 226-273).

15. Grygoriy P. Griban, Valentyna P. Trufanova, Mykola I. Lyukianchenko, Nadiya Yu. Dovhan, Zoia M. Dikhtiarenko, Olena V. Otravenko, Tetiana V. Nadimyanova (2024). Causes of stress and its impact on women's mental and physical health. Wiadomości Lekarskie, 77 (12), 2493–2500. doi: 10.36740/WLek/197113. <https://www.wiadoscilekarskie.pl/Issue-12-2024,14493>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»**

**Державний заклад
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Громадська організація «Українська федерація «Спорт заради розвитку»»

Громадська організація «Об'єднання педагогів і науковців України»

Луганське обласне відділення НОК України

Національна федерація бойового хортингу України

Moldova State University State University of Physical Education and Sport

Pondicherry University, India

Samarkand State University, Retraining and Advanced training institute on

Physical Education and Sport, Uzbekistan

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра

Довженка Національний університет «Запорізька політехніка»

Уманський національний університет

Херсонський державний аграрно-економічний університет

**VII Міжнародна науково-практична конференція
«Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної
підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і
спорту в умовах ступеневої освіти»**

***VII International Conference «Modern Trends and Prospects for the
Development of Quality Training of Future Specialists in Physical
Education and Sports in the Conditions of Graduate Education»***

17-18 квітня 2025 р.

ПОЛТАВА – ЛУБНИ

УДК 796.011:379

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(протокол № 10 від 23 квітня 2025 р.)*

Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти: зб. наук. праць за матер. VII Міжнародної наук.-практ. конф. (Полтава – Лубни, 17-18 квітня 2025 р.) / за заг. ред. О.В. Отравенко. Полтава: вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. 584 с.

Збірник підготовлено за доповідями учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти» (Полтава – Лубни, 17-18 квітня 2025 р.), в якій взяли участь відомі науковці, викладачі, тренери, вчителі, директори та завучі, здобувачі різних закладів освіти та наукових установ України і закордонних держав (England, Greece, India, Moldova, Turkey, Uzbekistan, Jordan).

Рекомендовано для широкого кола наукової громадськості, працівників освіти та культури, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів несуть автори.

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025
© Автори, 2025

УДК 796.011:379

*Recommended for publication by the Academic Council
of the Luhansk Taras Shevchenko National University
(Protocol No. 10 of 23 April 2025)*

Modern Trends and Prospects for the Development of Quality Training of Future Specialists in Physical Education and Sports in the Conditions of Graduate Education: a collection of scientific works on the material of the VII International Scientific and Practical Conference (Poltava – Lubny, 17-18 April 2025) / edited by O. V. Otravenko. Poltava: Luhansk Taras Shevchenko National University, 2025. 584 c.

The collection was prepared based on the reports of the participants of the VII International Scientific and Practical Conference «Modern Trends and Prospects for the Development of Quality Training of Future Specialists in Physical Culture and Sports in the Conditions of Degree Education» (Poltava – Lubny, 17-18 April 2025), which was attended by well-known scientists, teachers, coaches, teachers, directors and head teachers, students of various educational and scientific institutions of Ukraine and foreign countries (England, Greece, India, Moldova, Turkey, Uzbekistan, Jordan).

It is recommended for a wide range of scientific community, educational and cultural workers, postgraduate students, and higher education students.

Given the freedom of scientific creativity, responsibility for the authors are responsible for the accuracy of the materials and facts.

© Luhansk Taras Shevchenko National University, 2025
© Authors, 2025

Отравенко Олена, Жуков Андрій Формування патріотичних почуттів здобувачів базової середньої освіти засобами хортингу	557
Сергієнко Михайло, Діхтяренко Зоя Виховання інтересу в учнів 8-го класу до хортингу – національного виду спорту України	562
Стєфанішин Віталій, Отравенко Олена Формування національної самосвідомості юнаків 10-11 класів засобами військово-патріотичного хортингу	570
Юсупов Олександр, Хмелюк Дмитро Виховання бажання в учнів 5-го класу займатися хортингом – національним видом спорту України	575